

Laadullisen tutkimusaineiston kuvailu

Katja Fält

FT, Tieteenala-asiantuntija

2.5.2017

TIETOARKISTO

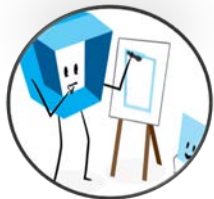
Esityksen sisältö

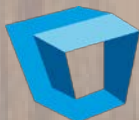
Tutkimusaineistojen kuvailun ABC

Tutkimusaineiston kuvailu käytännössä

Aineistojen kuvailu Tietoarkistossa

TIETOARKISTO
FINNISH SOCIAL SCIENCE
DATA ARCHIVE

Tutkimusaineistojen kuvailun ABC

Tutkimusaineiston kuvailu 1/3

Kuvaileva tieto on kontekstietoa, joka auttaa

- Ymmärtämään aineistoa
- Löytämään aineiston
- Käyttämään aineistoa oikein

→ **vastaa tutkimusaineistoon liittyviin kysymyksiin**

→ **kertoo, mistä aineistossa on kyse**

Tutkimusaineiston kuvailu 2/3

Kuvaileva tieto on kontekstittietoa, joka mahdollistaa aineiston

- Pitkäaikaisen käytettävyyden ja säilyvyyden
- Luotettavuuden
- Jatkokäytön

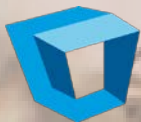

Tutkimusaineiston kuvailu 3/3

- Tutkija tuottaa kuvailun osana tutkimusprosessia
- Järkevintä tuottaa tutkimuksen teon aikana, ei sen jälkeen
- On osa menestyksekkästä aineistonhallintaa
- Aineistojen arkistointi ja jatkokäyttö mahdollista vain, jos aineistot kuvailtu riittävän tarkasti

TIETOARKISTO
FINNISH SOCIAL SCIENCE
DATA ARCHIVE

Aineistojen kuvailu käytännössä

Kuvailu käytännössä

- Kuvailussa kirjataan aineiston perustiedot:
 - miten aineisto on luotu, mitä tarkoitusta varten
 - mikä on aineiston sisältö ja rakenne
- Kuvailussa keskitytään nimenomaan itse aineiston kuvailuun, ei siitä tehtyjen johtopäätösten tai julkaisujen kuvailuun
- Kuvaileva tieto = metadata/metatieto

Aineistokokonaisuuden kuvailu

- Alkuperäinen käyttötarkoitus
- Tekijät
- Milloin aineisto on kerätty
- Millä tavoin aineisto on kerätty
- Tiedostojen kuvailu
- Aineiston saatavuustiedot
- Aineistosta tuotetut julkaisut
- Lähdeaineistot

Aineistoyksikön kuvailu

- Tekstiaineistot
 - Haastattelut: haastateltavan nimi ja taustatiedot, aika, paikka, kontekstitiedot)
 - Lehtiaineistot: lehti, päivämäärä, jutun sijainti lehdessä, kirjoittaja, aihe
- Kuva-aineistot
 - Valokuvat: tekijä, paikka, aika, aihe/sisältö, tekijänoikeus

Kuvailutietojen tallennus

- Jokaiselle tutkimusaineistolle kannattaa luoda oma hakemisto, johon tallennetaan sekä itse tutkimusaineistot että kuvailutiedot
- Kuvailutiedot voi tallentaa aivan tavallisena tekstitiedostona
- Osa kuvailutiedoista sisältyy myös varsinaiseen datatiedostoon (esim. yksittäisen aineistoyksikön tiedot kuten haastattelu)

Metadatformaattien hyödyntäminen

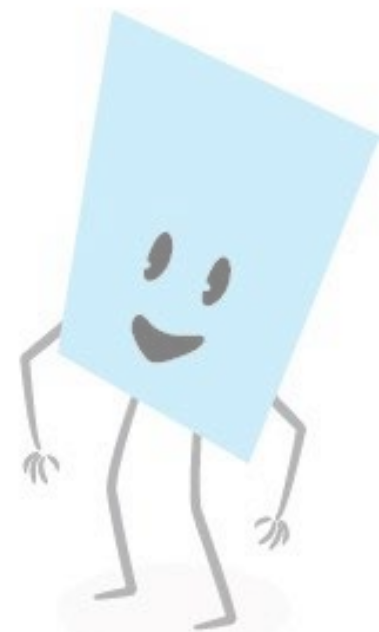
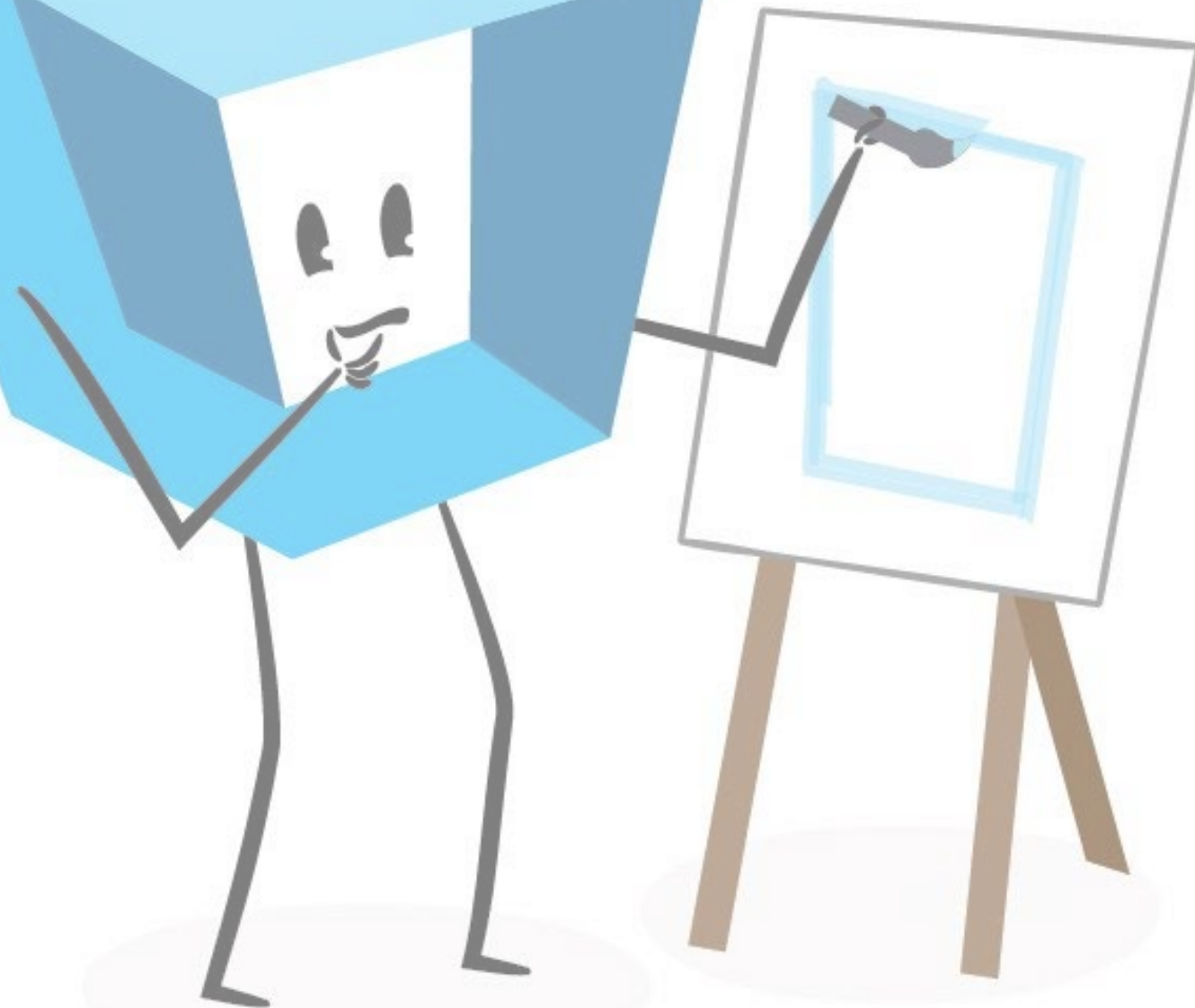
- Kun kuvailtavia aineistoja tai kuvailutietoja on paljon, metadata kannattaa tallentaa jonkun metadatformaatin mukaisesti tietokantaan tai tallennuspohjaan
 - DDI, Dublin Core
- Jos arkistoit aineistosi esimerkiksi Tietoarkistoon, voit hyödyntää Tietoarkiston käyttämää DDI-metadatformaattia

TIETOARKISTO
FINNISH SOCIAL SCIENCE
DATA ARCHIVE

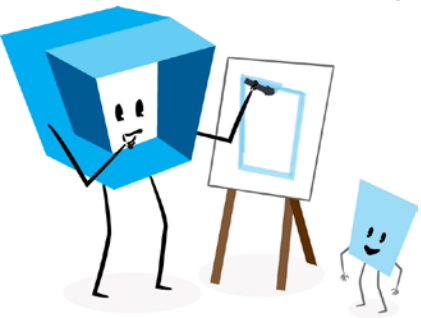
Aineiston kuvailu Tietoarkistossa

Aineiston kuvailu Tietoarkistossa

- Täytä aineistonkuvailulomake
http://www.fsd.uta.fi/fi/lomakkeet/Aineistonkuvaus_kvali.pdf
- Tutkijan tuottaman kuvailutiedon perusteella Tietoarkistossa kuvaillaan aineistot kansainvälisen DDI-formaatin mukaisesti suomeksi ja englanniksi
 - Kuvailut saatavilla aineistoluettelo Ailassa, pdf-muotoisena sekä XML-tiedostona
- Kuvauksiin sisältyy aineiston malliviite, jonka tutkija voi kopioida lähdeluetteloon

1 Tutkimusaineiston arkistonimi

Suomenkielinen nimi. Suositellaan nimeä, jossa alkuosa kuvaa aineiston sisältöä ja loppuosa keruuvuotta, esim. Pienyrittäjätutkimus 1990.

Englanninkielinen nimi

2 Tutkimusaineiston pääteemat

3 Tutkimusaineiston luovuttaja ja tekijät

☐ Yritys tai yhteisö		☐ Tutkija tai tutkijaryhmä	Ilmoitetaan yhteyshenkilön nimi ja kaikki tutkimuksesta vastuussa olleet tutkijat ja heidän taustayhteisönsä tutkimuksen suoritusaikana.
Yrityksen tai yhteisön nimi		Luovutuksen yhteyshenkilö	
Tutkija	Arvo / ammatti	Taustayhteisö / työnantaja tutkimuksen suoritusaikana	
Tutkija	Arvo / ammatti	Taustayhteisö / työnantaja tutkimuksen suoritusaikana	
Tutkija	Arvo / ammatti	Taustayhteisö / työnantaja tutkimuksen suoritusaikana	

4 Tutkimusaineisto

Onko kyseessä haastattelut, ryhmähaastattelut, elämäkerrat, kirjoituspyynnöt, vuorovaikutustilanteiden videointi tms.

5 Aineistonkeruutapa

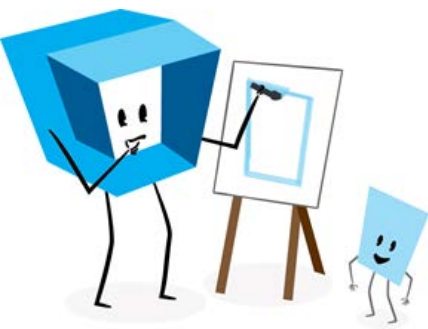
Miten aineisto on kerätty (esim. nauhoitukset, videointi, muistiinpanot, lehti-ilmoitus jne.)

6 Aineiston valinta

Esim. miten haastateltavat on valittu tai mihin lehteen kirjoituspyyntö laitettu jne.

7 Aineiston määrä

Elektroniset tiedostot	Aineiston arvioitu määrä muunnettuna paperisivuiksi
------------------------	---

8 Aineiston muokkaus

Litteraattien tarkkuus, aineiston osien poisto (esim. vain osittainen litterointi)

9 Aineistonkeruun aloitus- ja päättymisajankohdat

Merkitään pp.kk.vvvv. Jos tieto puuttuu, merkitään '00', esim. joulukuu 1996 = 00.12.1996.

Aineistonkeruu alkoi

Aineistonkeruu päättyi

10 Aineistonkeruun suorittaja

tutkija / tutkimushanke itse

ulkopuolinen taho, mikä:

yhteyshenkilön nimi:

11 Tutkimusaineiston anonymisointi

Millä tasolla anonymisointia tehti? Onko toiveita lisäanonymisoinnille?

12 Arkistointiin soveltumattomat aineiston osat

Aineistot tai niiden osat, joita esim. tietosuojaongelmien tai tietoteknisten ongelmien vuoksi ei arkistoida

13 Tutkimusaineiston mukana toimitettavat asiakirjat

aineistonkeruussa käytetty haastattelurunko

tutkimusraportti

kirjoitusohjeet

kopio tutkimusraportin aineistoa ja aineistonkeruuta kuvaavasta osasta

sanomalehti-ilmoitus

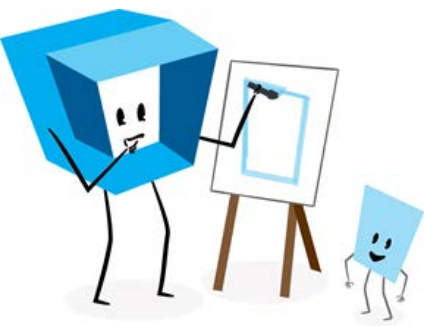
muu, mikä

14 Tutkimushankkeen rahoitus

Tutkimushankkeen rahoittajat ja rahoitusosuudet. Suomen Akatemian rahoituksella kerätyistä aineistoista myös hankenumero, jos tiedossa.

15 Tutkimushankkeesta tiedossa olevat julkaisut ja opinnäytteet

Ilmoitetaan sellaiset, joissa luovutettavaa aineistoa on jo hyödynnetty. (Tarvittaessa liitteenä: tekijä(-t), julkaisuvuosi, kirjan tai artikkelin nimi, artikkelien tms. osalta julkaisun / aikakauslehden nimi ja numero, painopaikka, kustantaja.)

FSD3138 Kuolema, menetys ja muisto 2014

[Yhteenveto](#) [Koko kuvailu](#) [Kysymykset](#) [Julkaisut](#) [Lataa aineisto](#)

Aineiston nimi

Kuolema, menetys ja muisto 2014

Aineistonumero

FSD3138

Pysyvä tunniste

<urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3138>

Aineiston laatu

Kvalitatiivinen aineisto

Tekijät

- Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Arkisto
- Koski, Kaarina (Turun yliopisto. Humanistinen tiedekunta)
- Suomen Akatemian Mieli ja toinen -projekti

Sisällön kuvaus

Aineisto sisältää suomalaisten kirjoituksia kuolemasta. Kirjoituksissa käsitellään läheisten kuin omaakin kuolemaa, läheisen kuoleman vaikutusta elämään, ihanteellista kuolemaa ja kuoleman jälkeistä elämää. Lisäksi kirjoittajat pohtivat suomalaisten suhtautumista kuolemaan ja aihepiiriin liittyviä ylläluonnollisia kokemuksia. Aineiston keräsivät yhteistyössä Suomen Kirjallisuuden Seuran arkisto ja Suomen Akatemian Mieli ja toinen -projekti (SA266573), jossa tutkitaan ihmismieltä ja ylläluonnollisina pidettyjä ilmiöitä.

Kirjoitukset olivat vapaamuotoisia ja ne poikkesivat toisistaan sisällöltään ja laajuudeltaan. Osa kirjoituksista piti sisällään yksityiskohtaisia kuvauksia kuolemantapauksista ja niihin liittyvistä tuntemuksista. Osa käsiteli puolestaan yleisellä tasolla jaettuja ajatuksia kuolemasta. Usein kirjoituksissa pohdittiin suhdetta kuolteeseen henkilöön, ikävää ja kaipausta, kuolleen kanssa yhdessä koettuja asioita ja niiden vaikutuksia kirjoittajan elämään.

Kirjoituskutsussa kirjoittajaa pyydettiin kertomaan, miten nykyään kuolemaan suhtaudutaan Suomessa, millaisena nähdään hyvä elämän loppuminen ja miten siihen voi itse vaikuttaa. Edelleen toivottiin näkemäksiä laitoshoidon vaikutuksista kuolevan ja omaisten suhteeseen ja siihen, voiko yhteiskunnassamme puhua kuolemasta vapaasti ja miten kuolevaan tai menetystä surevaan henkilöön suhtaudutaan. Viimeisenä kirjoittajaa pyydettiin kertomaan unessa tai valveilla koetuista kuolemaan tai vainajiin liittyvistä selittämättömistä tai paranormaaleista ilmiöistä, kuten vainajan kohtaamisesta.

Kirjoitusten taustatietoina ovat kirjoittajan ammatti, syntymävuosi, asuinmaakunta ja sukupuoli. Aineistosta on tehty jatkokäyttäjälle html-versio, jonka hakemiston avulla kirjoituksia on helppo selata.

Asiasanat

hautajaiset; henkimaailma; kaipausta; kuolema; kuolemanjälkeinen elämä; luopuminen; menetys; muistelu; muistot; paranormaalit ilmiöt; saattohoito; sairastuminen; surutyö; vainajat; vanhuksat

Tieteenala/Aihealue

- kulttuurintutkimus ([Tietoarkiston sanasto](#))
- psykologia ([Tietoarkiston sanasto](#))
- sosiaalinen käyttäytyminen ja asenteet (CESSDAn luokitus)
- uskonto ja arvot (CESSDAn luokitus)

Sarja

[Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan](#)

Jakelija

[Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto](#)

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esim. pro graduun, lisensiaatin- ja väitöstutkimukseen).

Aineisto on käytettävissä (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esim. pro graduun, lisensiaatin- ja väitöstutkimukseen). Aineistoa ei saa käyttää opetukseen, opiskeluun (esim. harjoitustöihin), alempiin opinnäytteisiin (esim. kandidaatintutkielmiin) eikä ammattikorkeakoulujen opinnäytteisiin.

Lataa aineisto täältä

Muunkieliset kuvailuersiot

- Kuvailu on saatavilla vain tällä kielellä (tulossa: englanninkielinen)

Aineistoon liittyvät tiedostot

- [Aineisto-opas \(PDF-tiedosto, suomenkielinen\)](#)
- [Kirjoitusohjeet \(PDF-tiedosto, suomenkielinen\)](#)

Kerääjät

- Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Arkisto

Aineistonkeruun ajankohta

2014-02-01 – 2014-10-31

Maa

Suomi

Kohdealue

Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi

Henkilö

Tapahtuma/prosessi/filmiö

Perusjoukko/otos

Kaikki suomalaiset

Tutkimuksen aikaulottuvuus

Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta

Ei-todennäköisyysotanta: itsestään muutoutunut näyte

Kirjoituskutsu sijaitsi Suomen Kirjallisuuden Seuran nettisivuilla. Kirjoituspyyntö lähetettiin lisäksi SKS:n vakituiselle vastaajaverkolle ja sitä julkaistiin erinäisillä nettifoorumeilla, kuten ePressissä. Kirjoituksen pystyi toimittamaan sähköpostilla, kirjeitse tai SKS:n lomakepohjalla.

Aineistonkeruun tekniikka

Oma kirjoitus tai päiväkirja: sähköpostilla saatu

Oma kirjoitus tai päiväkirja: paperimuotoinen kirjoitus

Oma kirjoitus tai päiväkirja: verkon kautta saatu

Keruväline tai -ohje

Kirjoitusohje

Aineiston muokkaus

Anonymisoinnissa kirjoituksista poistettiin arkistoinnin yhteydessä mahdolliset maininnat kirjoittajan nimestä sekä muut kirjoittajaan tai kolmansiin henkilöihin viittaavat suorat henkilö- ja yhteystiedot tai ulkoiset lähteet, esimerkiksi blogit ja kuvat. Lisäksi tarvittaessa poistettiin kolmansien henkilöihin viittaavat epäsuorat tunnistetiedot tai arkaluonteiset tekstisisällöt. Kirjoituksessa esiintyvien kolmansien henkilöiden nimet poistettiin tai korvattiin pseudonyymeillä niiden toistuessa. Tietoaarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakusulkein]] poikkeuksena kirjoitus daF3138_11, jossa käytetään yksinkertaisia hakusulkuja.

Aineiston määrä

43 kirjoitusta txt- tai pdf-tiedostona, lisäksi kaikki txt-tiedostot ovat html-tiedostoina.

Datatiedostojen kieli

Aineistopaketti voi sisältää samoja tiedostoja eri kielisinä.

Aineiston datatiedostot ovat saatavilla suomeksi.

Tietoaarkisto kääntää kvantitatiivisia datatiedostoja englanniksi. Kvalitatiiviset aineistot ovat saatavilla alkuperäiskielellä. Niitä ei käännetä. Lisätietoja [käännöspyynnön jättämisestä](#).

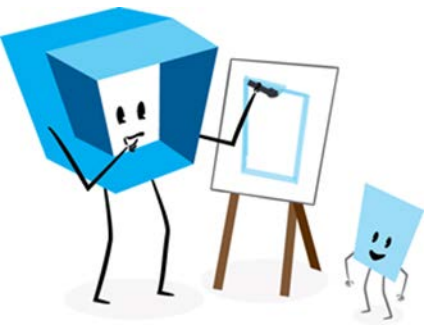
Havaintojen ja kysymysten lukumäärä

5 kysymystä ja 0 havaintoa.

Tietoarkistoon arkistoitujen aineistojen kuvailutiedot ovat:

- Ailassa (<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/index>)
- Etsin-metadatakatalogissa (<https://etsin.avointiede.fi/>)
- Finna-hakupalvelussa (<https://www.finna.fi/>)
- CESSDAN yhteisluettelossa (<https://cessda.net/eng/Data-Catalogue>)

*”Laadukas metatieto on tutkimusaineiston käyntikortti,
jonka tutkija voi antaa tutkimusaineistostaan siitä
kiinnostuneille.”*

-<http://avointiede.fi/metatiedoista>-

Lisätietoa:

Aineistohallinnan käsikirja:

<http://www.fsd.uta.fi/aineistohallinta/fi/>

[asiakaspalvelu.fsd \(at\) uta.fi](mailto:asiakaspalvelu.fsd@uta.fi)